

POLONIA WĘGIERSKA

Miesięcznik

Nr 49
2000

A MAGYARORSZÁGI LENGYELEK HAVILAPJA

STYCZEŃ

NASZE WIGILIE

SWOJE OBRAZY
PRZEDSTAWIA
ARTYSTKA POLONIJNA
MARIOLA MANYÁK

Z ŻYCIA PARAFII
POLSKIEJ

FOTOREPORTAŻ:
WYDARZENIA
1999 ROKU

SAMORZĄDY POLSKIE
O SWOJEJ
DZIAŁALNOŚCI

CO NAS CZEKA
W ROKU 2000?

LISTY CZYTELNIKÓW

"BARWY MUZYKI"

- OBRAZ ŻYJĄCEJ NA WĘGRZECH
ARTYSTKI POLONIJNEJ, MARIOLI MANYÁK

Mariola Manyák: "Przejście nad wodę"
(tempera)

Droga Babciu
coś Ci dam?
tylko jedno
serce mam,
a w tym sercu
róży kwiat,
żyj nam Babciu
aż sto lat.

Wigilia w Ambasadzie: Pani Ambasadorowa
w towarzystwie Pani Julii Koziorowskiej
i Pana Ernesta Niżałowskiego

Mariola Manyák
- wywiad w numerze

Występ zespołu Silesianie z okazji
Święta Niepodległości w Sali Nádor

SAMORZĄD OGÓLNOKRAJOWY: (od)NOWA

Drodzy Czytelnicy!

Oddajemy w Wasze ręce pierwszy numer „Polonii Węgierskiej” w milenijnym 2000 roku.

Pragnę z tej okazji złożyć serdeczne życzenia zdrowia, pomysłowości w życiu osobistym, sukcesów w pracy zawodowej wszystkim Czytelnikom, a Wspólnocie Polonijnej zgodnej i owocnej współpracy w dziedzinie rozpowszechniania naszego pięknego języka ojczystego (który znana tłumaczka 16 języków, Pani Kata Lomb uznała za najpiękniej brzmiący), naszej kultury narodowej i oświaty.

Życzę wszystkim, jak również i sobie, abyśmy rozpoczęli ten rok w duchu pojednania, zgody, zrozumienia, abyśmy naszą inwencją i energią, wolną od intrygi i skandalu budowali nasze wspólne dobro.

Życząc powodzenia w Nowym Roku, chciałabym równocześnie serdecznie podziękować wszystkim, którzy swą pracą i postawą przyczynili się do wydania naszej „Polonii Węgierskiej” w ubiegłym roku, pomimo tak trudnych warunków.

Informuję równocześnie, że nasza gazeta decyzją Samorządu została przekazana pod nadzór Rady d/s Mediów, której regulamin został zatwierdzony.

Zwracam się jednocześnie z gorącą prośbą do wszystkich Samorządów i Organizacji Polonijnych o nadsyłanie informacji o swojej działalności, planowanych imprezach, uroczystościach, nurtujących was problemach i wiadomościach, którymi chcielibyście się podzielić z czytelnikami, abyśmy w porę mogli o nich pisać w naszej polonijnej gazecie.

Z najlepszymi życzeniami na ten Jubileuszowy Rok.

Dr. Csúcs Lászlóné
z-ca przew. OSMF
ds. mediów polonijnych

Tisztelt Olvasók

Átnyújtjuk Önöknek a „Polonia Węgierska” millenniumi 2000. évi első számát. Ez alkalomból szeretnék Önöknek jó egészséget, szerencsét kívánni a magánéletben és minden Olvasónknak sok sikert a munkában.

Kívánok az egész lengyel közösségnek békés és gyümölcsöző együttműködést közös gyönyörű anyanyelvünk (melyet Lomb Kató, 16 nyelvű tolmács a legszébb hangzású nyelvként ismert el), nemzeti kultúránk terjesztésének területén.

Kívánom Önöknek is, magamnak is, hogy ezt az évet a megbékélés, egyetértés és megértés szellemében kezdjük el, hogy tehetségeinket és energiáinkat intrikáktól és veszekedésektől mentesen állítsuk a közös, jó szolgálatába.

Sikereket kívánva az Új Esztendőben, szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik hozzáállásukkal és munkájukkal (hozzájárultak a mi „Polonia Węgierska”) újságunk múlt évi megjelenéséhez a nehéz körülmények ellenére.

Tájékoztatom Önöket, hogy újságunk felügyelete az önkormányzat testületének döntése értelmében a Média Tanács hatáskörébe tartozik, melynek működési szabályzata elfogadásra került.

Azzal a kéréssel fordulok minden önkormányzathoz és lengyel szervezethez, hogy küldjék meg részünkre azokat az információkat, melyek működésüket, tervezett rendezvényeiket érintik. Írják meg problémáikat és híreiket annak érdekében, hogy időben megoszthassuk ezeket az olvasókkal a mi polóniai újságunk hasábjain.

Fogadják jókívánságaimat a Jubileumi Esztendőben!

dr. Csúcs Lászlóné
OLKÖ alelnök
Polóniai Médiafelelős

Tisztelt Olvasó!

Ezúton kívánok Önöknek eredményekben gazdag új esztendőt.

Az elmúlt év nagy megméretetés volt számomra. 1999. december 4-én az Önkormányzat közgyűlése súlyos döntést hozott, visszahívta a közgyűlés teljes vezetését, elnökségét.

A soron következő ülésen 1999. december 12-én nem tudott minősített többséggel elnököt választani és ügyvezetéssel bízta meg az ekkor már visszahívott vezetést. 2000. január 8-án újra választás elé került az OLKÖ képviselőtestülete, az ülés ezúttal sikeres és eredményes volt.

Úgy gondolom, az elmúlt időszak tevékenysége, eredményei, kudarcai, csalódásai, melléfogásai olyan mennyiségű és minőségű tapasztalatot adtak nekem, ami elegendő municiót biztosít ahhoz, hogy ne essek azokba a hibákba amelyeket már egyszer elkövettem. Az eltelt időszakban magam is meggyőződtem arról, mit kell tennem, hol kell változtatnom stratégiámon mindennapi munkámban annak érdekében, hogy eredményesen tudjon működni az önkormányzat.

Megegyezésre jutottam az önkormányzat alelnökeivel és a különböző feladatokat felosztottuk egymás között.

Számomra a legfontosabb - és úgy gondolom az alelnökök számára is - egyetlen egy cél volt, az önkormányzat léte, annak megmaradása.

Nem lehet fontosabb az egyéni érdek, mint a közösség célja, és nem lehet más a cél, mint az egység megteremtése, ami biztosítja a célok megvalósítása felé vezető utat.

Mi arról döntöttünk, hogy nem kerülhet a lengyel kisebbség létbizonytalanságba főleg akkor

nem, amikor demokratikus és tisztességgel lett megválasztva az önkormányzat testülete. Fontosabb a működés (a programok megszervezése, a hagyományápolás, nyelvoktatás, kultúra) mint azok a parttalan viták, melyek nem vezettek eredményre.

Az idők telik ezért nem érünk rá arra, hogy foglalkozzunk olyan emberek cselekedeteivel, szóbeszédeivel, kik egységünk erejét próbálják befolyásolni, miközben csak eredménytelenségüket bizonyítják.

Ha önkormányzatunk munkáját egységes szellemi és akaratérővel támogatni lehet, az a Magyarországon élő Lengyel kisebbség fejlődését és erkölcsi értékének nagyságát tükrözi.

Közösen tanulva a múlt hibáiból, - csak előre nézve - biztosak lehetünk abban, hogy az előttünk álló ciklus sikeres lesz az önkormányzat életében.

Osváth Ernő a következőket mondta:

„Szép viták azok, amelyekben mindkét félnek egyformán, vagy majdnem egyformán igaza van, szép viták azok, amelyek olyanok, mintha egy lelkiismeret igazi nyugalanságát tükröznék, szép viták azok, amelyek türelmességre tanítanak.”

Bízom abban, hogy az idézet a lelkiismeret igazi nyugalanságát tükrözik és erőt adnak ahhoz is, hogy türelmesen várva eredmények szülessenek.

Adjunk esélyt egymásnak!

Csodák nincsenek „Aki nem hisz a csodákban az nem lehet realista”. Én realista vagyok. Hiszem, hogy amiről ma együtt álmodunk, az a holnap számára valóság lehet, gondolva felelősséggel a jövőnkre.

Bubenkó Csaba

Szanowni Czytelnicy!

Tá drógą życzę Państwu wielu osiągnięć w Nowym Roku.

Miniony rok był dla mnie wielką próbą. 4 grudnia 1999 r. walne

zebranie Samorządu podjęło poważną decyzję, odwołało cały Zarząd wraz z przewodniczącym.

Na następnym zebraniu, 12-ego grudnia 1999 nie udało się wybrać przewodniczącego kwalifikowaną większością głosów, dlatego administrację nadal powierzono, wówczas już odwołanemu, zarządowi.

8 stycznia 2000 ponownie przystąpiono do wyborów przedstawicieli OSMP, tym razem z powodzeniem i - z dobrym skutkiem.

Sądzę, iż działalność minionego okresu, sukcesy, klęski, rozczarowania, omyłki pozwoliły mi zebrać tyle i takie doświadczenia, które zapewnią wystarczające zaplecze, aby nie popełniać ponownie błędów, które już raz popełniłem. W minionym okresie sam się przekonałem, co powinienem uczynić, jak zmienić strategię codziennej pracy, aby skutecznie działać na rzecz samorządu.

Porozumiałem się z wiceprzewodniczącymi samorządu i podzieliłiśmy się poszczególnymi zadaniami.

Sprawą dla mnie najważniejszą jest istnienie samorządu i utrzymanie tego stanu a sądzę, że i działalności wiceprzewodniczących również, przyświecał ten sam jedyny cel.

Dobro osobiste nie może być ważniejsze od wspólnych celów a, i celem nie może być nic innego, jak tworzenie jedności gwarantującej drogę do realizacji tych celów.

Podjęliśmy decyzję o tym, że mniejszość polska nie może popaść w niepewność losu zwłaszcza wówczas, gdy samorząd wybrany został demokratycznie i uczciwie.

Działalność, organizacja i realizacja programów, pielęgnowanie tradycji i kultury narodowej, nauczanie języka są ważniejsze niż nie kończące się spory, które nie przynoszą żadnych rezulta-

tów.

Nasze dni mijają i nie mamy czasu, aby zajmować się czynami i plotkami tych ludzi, którzy próbują wpłynąć na siłę naszej jedności, aby osiągnąwszy swe cele świadczyć o braku własnych osiągnięć.

Jeżeli działalność naszego samorządu można poprzeć zgodną siłą woli i umysłów, to odzwierciedla to postęp i wielkość moralnych wartości żyjącej na Węgrzech mniejszości polskiej.

Ucząc się wspólnie na dawnych błędach i patrząc w przyszłość możemy być pewni, iż stojąca przed nami kadencja okaże się w życiu samorządu - owocna.

Ernő Osváth napisał:

„Piękne są te spory, w których obydwie strony jednakowo, lub prawie jednakowo mają rację, piękne są te spory, które jakby odzwierciedlają niepokój sumienia, piękne są te spory, które uczą cierpliwości.”

Ufam, iż przywołując cytaty, sumienie odzwierciedla prawdziwy niepokój i daje możliwość, aby narodziły się oczekiwane z cierpliwością sukcesy.

Dajmy szansę sobie nawzajem.

Cudów nie ma. „Kto nie wierzy w cuda nie może być realistą”. Ja jestem realistą. Wierzę, iż to, o czym dzisiaj wspólnie marzymy, jutro może okazać się rzeczywistością, z odpowiedzialnością myśląc o przyszłości.

Csaba Bubenkó
Tłumaczyła EZS

KOMUNIKAT

Przy OSMP rozpoczął działalność Polonijny Klub Młodego Europejczyka. Wszystkich zainteresowanych prosimy o zgłaszanie się w siedzibie OSMP (Bp. Állomás utca 10.) lub pod nr tel.: 261-1798.

CO NAM ZWIASTUJĄ GWIAZDY

„W tym roku bez reszty zawładnie nami mania pieniądza i wielkiej polityki”

Trzy zera w cyfrowym zapisie nie mają większego znaczenia dla astrologów. Oni bowiem patrzą na planety, które są częścią przyrody, materialnego świata, a nie na cyfry w datach, które stanowią jedynie umowną formę zapisu. A jednak...

Rok 2000 będzie niezwykle także w świecie planet.

Zadecydują o tym dwa ważne zjawiska. Pierwszym jest koniunkcja Jowisza i Saturna, czyli spotkanie się tych dwóch planet na niebie.

Jowisz i Saturn, dwie największe planety Układu Słonecznego, ustawiają się tak, że z Ziemi będą widoczne na jednej linii, w znaku Byka.

Nastąpi to 28 maja, ale zbliżenie planet widoczne będzie przez kilka miesięcy.

Co wynika z takiego ułożenia Jowisza i Saturna?

Przede wszystkim ogromnie ważne staną się dla nas pieniądze. Oczywiście, stale odgrywają one w naszym życiu istotną rolę, ale rok 2000 będzie obfitował w prawdziwe „bitwy o szmal”, szaleństwa zarabiania i wydawania pieniędzy. Wielu z nas powie sobie: „Teraz albo nigdy. Muszę wreszcie być bogaty”.

Masowo będziemy brać kredyty, a banki na wyścigi będą pożyczać pieniądze.

Co zdarzy się później, kiedy przyjdzie te pożyczki oddawać – strach pomyśleć... Coraz więcej ludzi będzie domagać się różnych odszkodowań i rekompensat.

W wyborach wygrać ci politycy, którzy obiecują, że rozdadzą najwięcej pieniędzy (potem wszyscy za to będziemy płacić...). Bardzo podrożeje ziemia oraz nieruchomości i mieszkania, ponieważ mnóstwo ludzi rzuci się je kupować.

Drugi wątek, który wynika z tego spotkania Jowisza z Saturnem w znaku Byka, to sprawa ochrony przyrody.

Więcej niż dotąd będzie protestów w sprawie wycinania drzew i zatrucia środowiska. A może nawet w stosunkach między narodami pójdzie „na noże” z tego powodu, że jeden drugie-

go podtruwa i zadymia.

Większą wagę zaczniemy przykładć do zdrowej żywności i zdrowego stylu życia.

Rok 2000 jest także rokiem aktywnego Słońca.

Co około 11 lat na Słońcu wybuchają magnetyczne burze, które z Ziemi są widoczne jako plamy na Słońcu, oraz tak zwane słoneczne pochodnie. Powstające wtedy zaburzenia pola magnetycznego docierają na Ziemię i są odbierane przez żywe organizmy, także przez nas. A jak się to objawia?

W latach aktywnego Słońca ludzi na całym świecie ogarnia polityczny amok.

Dochodzi do protestów, strajków i zamieszek. W takie właśnie lata wybuchają rewolucje, jedne państwa gwałtownie powiększają swoją potęgę, a inne upadają.

W poprzednim okresie aktywnego Słońca (1989-1991) – u nas i u naszych sąsiadów upadł system komunistyczny, Związek Radziecki się rozpadł, a Niemcy, przeciwnie, zjednoczyły się. Teraz w kolejce do rewolucji czekają Chiny, Wietnam i Korea.

W Polsce także można się spodziewać dużych zmian w rządach i w ustroju państwa – miejmy nadzieję, że nie stracimy na tym!

Polskie Sto Lat

Najważniejsze wydarzenia
XX wieku
w/g czytelników „Polityki”

1. Odzyskanie niepodległości – 1918
2. Agresja niemiecka na Polskę – 1939
3. Wybór Karola Wojtyły na papieża – 1978
4. Okrągły stół – 1989
5. Przyjęcie Polski do NATO – 1999
6. Stan wojenny – 1981
7. Powstanie Warszawskie – 1944
8. Wojna polsko-radziecka – 1920
9. Strajki, powstanie Solidarności – 1980
10. Konstytucja RP – 1997

11. Wybory 4 czerwca – 1989
12. Wojska radzieckie opuszczają Polskę – 1991
13. Wypadki Poznańskie – 1956
14. Mord w Katyniu – 1940
15. Reforma Grabskiego – 1924
16. Przejęcie ziem zachodnich – 1945
17. Wydarzenia marcowe – 1968
18. Zamach majowy Piłsudskiego – 1926
19. Utworzenie i manifest PKWN – 1944
20. Kwaśniewski Prezydentem – 1995
21. Plan Balcerowicza – 1989
22. Nobel dla Szymborskiej – 1996
23. Układ Polska-Niemcy – 1970
24. Nobel dla Sienkiewicza – 1905
25. Powstanie PZPR – 1948
26. Strzały w Gdyni i Szczecinie – 1970
27. Wałęsa prezydentem – 1990
28. Program budowy centralnego okręgu przemysłowego – 1937
29. Gierek zastępuje Gomułkę – 1970
30. Początek funkcjonowania obozu Auschwitz – 1940
31. List biskupów polskich do niemieckich – 1965
32. Nobel dla Miłosza – 1980
33. Śmierć gen. Sikorskiego – 1943
34. Dekret KRN o reformie rolnej – 1944
35. Porwanie i zamordowanie ks. Popiełuszki – 1984
36. Śmierć Bieruta – 1956
37. Konstytucja marcowa – 1921
38. Powstanie Wielkopolskie – 1918
39. Nobel dla Wałęsy – 1983
40. Powstanie w Getcie Warszawskim – 1943
41. Wprowadzanie reform – 1999
42. Mazowiecki premierem – 1989
43. Nobel dla Reymonta – 1924
44. Referendum – 1946
45. Powstanie KOR (Komitetu Obrony Robotników) 1976
46. Aresztowanie ks. kard. Wyszyńskiego – 1953
47. Zakup licencji FIATa 126 – 1971
48. Śmierć marsz. Piłsudskiego – 1935
49. Piłsudski naczelnikiem państwa – 1919
50. III. Powstanie Śląskie – 1921

(Ciąg dalszy w następnym numerze)

W KOLĘDOWYM NASTROJU

„MAGICZNE SŁOWO - TRADYCJA. WŚRÓD WIELU JEJ UOSOBIEŃ, NICZYM W KALEJDOSKOPIE, SKRZĄ SIĘ ZNAKI NARODZENIA PAŃSKIEGO. WŚRÓD NICH POCZESNE MIEJSCE ZAJMUJE KOLĘDA - SŁOWO KLUCZ, OTWIERAJĄCE NAJBARDZIEJ ZATWARDZIAŁE SERCA.”

12 grudnia ub. roku w Ambasadzie RP odbyło się spotkanie wigilijne dla Polonii. Pan Ambasadador Grzegorz Łubczyk serdecznie powitał zebranych gości. Zanim złożył licznie zebranym gościom życzenia świąteczne i noworoczne, przypomniał najważniejsze wydarzenia i uroczystości zorganizowane w ciągu całego roku przez Ambasadę a także węgierską Polonię, życząc dalszego wspólnego działania dla dobra całej Polonii.

Tradycyjne już spotkanie wigilijne w Ambasadzie uświetniła Marzena Korzonek, dwudziestoletnia Raciborzanka, obecnie studentka prawa UJ, - śpiewając dla nas najpiękniejsze polskie kolędy.

Życzenia składali wszyscy wszystkim

Repertuar kolęd dobrała Elżbieta Biskup, która jest równocześnie opiekunką artystyczną Marzeny.

A za pomysł i sponsorowanie koncertu należą się podziękowania Samorządowi Mniejszości Polskiej XIV dzielnicy Budapesztu.

HEJ KOLĘDA, KOLĘDA...

Już tradycyjnie jak co roku Po-

lonia nasza mogła kolędować w Domu Polskim na Kőbánya. Jak zawsze w okolicach Święta Trzech Króli – tym razem 2 stycznia -, po niedzielnej mszy św. w Kościele Polskim, jeszcze w blasku choinki, po zjedzeniu smacznych pasztecików z barszczem i ciast śpiewaliśmy kolędy przy akompaniamencie gitarowo – skrzypcowym w wykonaniu siostr misjonarek ze zgromadzenia dla Polonii Zagranicznej z Poznania.

Wszyscy złożyliśmy sobie noworoczne życzenia. Jaki będzie ten Jubileuszowy Rok? Oczywiście w dużej mierze zależy od nas samych. Będziemy mieli okazję wziąć udział w uroczystościach 1000-lecia archidiecezji gnieźnieńskiej, w pielgrzymce do Rzymu. Oprócz tych doniosłych chwil życzyliśmy sobie zwykłej, codziennej życzliwości, gotowości do wzajemnej pomocy i tolerancji.

Oby nastrój Bożego Narodzenia przetrwał cały rok w waszych sercach, w naszej dużej rodzinie jaką jest Polonia Węgierska.

W imieniu Stow. św. Wojciecha oraz Polskiej Parafii Personalnej zapraszamy na kolędowanie do Domu Polskiego za rok.

M. Molnár

Tradycyjne spotkanie świąteczne w Ambasadzie

NASZA WSPÓLNA WIGILIA

Dla nas Polaków żyjących w Budapeszcie wspólne wieczory wigilijne od dziesiątków lat urządzane w Polskim Stowarzyszeniu Kulturalnym im. J. Bema – to najpiękniejszy prezent świąteczny. Tam zawsze w serdecznej atmosferze dzieliliśmy się opłatkiem, składając sobie nawzajem życzenia i śpiewaliśmy kolędy przez wiele lat, przy akompaniamencie Marysi Hasznos, Stefana Bielickiego.

W wieczory te wydawało się, że jesteśmy w Ojczyźnie i było nas z roku na rok coraz więcej, i był aniołek i gra na skrzypcach pod choinką i wzruszające przesłanki poetyckie jak ta „...kochajmy ludzi, tak szybko odchodzą, pozostają po nich puste buty i telefon głuchy...”

Mówiliśmy i o tym, że bądźmy sobie serdeczni, życzliwi, wyrozumiali, bo my tu jesteśmy jedną wielką rodziną, której imię – Polacy.

Z roku na rok przychodziło nas jeszcze więcej. Przy choince staliśmy ściśnięci, blisko siebie, patrzyliśmy na gorzejące świece i śpiewaliśmy bez końca nasze przepiękne kolędy, które wielu z obecnych tylko w ten jeden wieczór w Stowarzyszeniu miało możliwość zaśpiewać.

A do stołu zasiadało się wszędzie i w biurze, pokoju nauki, i w holu, oby tylko jak najwięcej mogłoby być nas razem.

I przyszedł okres Samorządów, zaczęto organizować wieczory świąteczne w różnych dzielnicach miasta. To też miłe, ale nie wystarczające, bo myśmy powinni

się widywać, znać, być razem. Nie za wielka jest ta nasza społeczność polonijna. Nie możemy sobie pozwolić na to, by się rozbić na grupki.

W wieczory wigilijne w Bemie był w dalszym ciągu pełen dom. W 1998 roku, po następnych wyborach samorządowych ja też znalazłam się na czele Samorządu XIII dzielnicy i porozumieliśmy się z panem Andrzejem Wesołowskim, przewodniczącym samorządu V dzielnicy, że wspólnie z „Bemem” zorganizujemy wieczór

Wspólna polonijna wigilia

świąteczny, oczywiście dokładając się do sfinansowania uroczystości. Zarząd Stowarzyszenia przychylił się do tej propozycji. Na uroczystość zaprosiliśmy wszystkich rodaków z Budapesztu i z poza Budapesztu. Jak zawsze było wspaniale i tak bardzo uroczyste, ale było nas już „za dużo” – no to nie zupełnie tak; bo nas nigdy nie jest za dużo, - tylko pomieszczenia Stowarzyszenia okazały się zdecydowanie za małe.

Wiosną 1999 roku odbyło się spotkanie przewodniczących organizacji cywilnych i Samorządów Dzielnicowych, zorganizowane przez Stołeczny Samorząd Mniejszości Polskiej. Tam zrodziło się postanowienie, by wielkie uroczystości, Święta Narodowe obchodzić wspólnie.

I oto wieczór wigilijny 1999 roku był tym wspólnym świętem, zorganizowanym przez Zarząd Stowarzyszenia Bema i Samorząd Stołeczny przy współudziale Stowarzyszenia Katolików Polskich p.w. Św. Wojciecha i Dzielnicowych Samorządów Mniejszości Polskiej. Wieczór odbył się w sali teatralnej. Śliczna dekoracja sceny, pastorałki i kolędy w wykonaniu Wielickiej Kapeli Ludowej Huncwoty, świece, piękne udekorowane stoły, przyczyniły się do podniosłego nastroju. Opłatkiem

dzieliliśmy się przy błogosławieństwie ks. prob. Zbigniewa Czerniaka. Zaszczepna była obecność Pana Ambasadora Grzegorza Łubczyka wraz z Małżonką i innych pracowników Ambasady RP.

Nasz wspólny wieczór wigilijny jest wspaniałym dowodem na to, że Polonia chce i potrafi być razem.

Nie zaprzeczam, że my „bemowcy” odczuwaliśmy odrobiną nostalgii, ale ważniejsza jest nasza wspólna sprawa – abyśmy byli razem, byśmy się znali, widywali, bo biura, „urzędy” samorządów tej roli nie spełniają. Do tego są zdolne tylko cywilne organizacje. Do „Bema” można wejść, wypić herbatę, poczytać polskie gazety, obejrzeć polską TV i co najważniejsze, mówić po polsku.

Uważam, że wspomaganie, dbanie o organizacje cywilne, to obowiązek i powinność Samorządów Mniejszości Polskiej.

Aldona Héjji

P.s.: Po uroczystości w sali teatralnej kapela ludowa i wiele rodaczek, rodaków przeszło do „Bema” i długo jeszcze śpiewano kolędy.

CZŁOWIEK RODZĄC SIĘ MA OBRAZY W SOBIE

OD 9 STYCZNIA W SALONIE HERBACIANYM HOTELU GELLÉRT MOŻNA OGLĄDAĆ OBRAZY POLSKIEJ MALARKI MARIOLI MANYÁK. UROCZYSTE OTWARCIE WERNISAŻU POŁĄCZONE ZOSTAŁO Z KONCERTEM MUZYKI CHOPINA. BYŁ TO BARDZO TRAFNY WYBÓR, GDYŻ OBRAZY MALARKI DOBRZE WSPÓŁGRAJĄ Z POLSKIM CHARAKTEREM MUZYKI CHOPINA.

Podkreślił to również w swoim wystąpieniu, otwierający wystawę prof. dr Miklós Losonci, który porównał obrazy Marioli Manyák do cechującej się wielką siłą a jednocześnie subtelnością muzyki Chopina.

- Polonia Węgierska: Czy rzeczywiście muzyka Chopina inspirowa Twoją twórczość?

- Mariola Manyák: Bardzo lubię muzykę, muzykę Chopina również. Gdy jednak zaczynam malować, to nie słyszę nic. Siła tworzenia zagłusza wszystko. Muzyka jednak potrafi stworzyć odpowiedni nastrój do malowania.

- PW: Jak zaczyna się tworzenie, jak rodzą się pomysły?

- MM: Wydaje mi się, że człowiek rodząc się ma dużą ilość obrazów w sobie i to musi w nim dojrzeć. Mam bardzo dużo różnych pomysłów, które rejestruję szybkim szkicem, aby ich nie zapomnieć. Gdy dany temat dojrzeje we mnie i wręcz widzę obraz przed sobą, zaczynam malować.

- PW: Opowiedz naszym czytelnikom tro-

chę o sobie.

- MM: Urodziłam się w Gdańsku. Gdy miałam 15 lat wygrałam międzynarodowy konkurs plastyczny, ogłoszony z okazji 45 rocznicy Czerwonego Krzyża. Było to wielkie przeżycie, ale traktowałam wtedy malarstwo jak hobby. Chyba nie wierzyłam w swój talent. Świadczy o tym wybór szkoły.

- PW: Nie poszłaś do technikum plastycznego?

- MM: No właśnie nie. Wy-

Mariola Moniak

brałam technikum łączności. To było straszne. Później wyszłam za mąż za Węgra i w 1979 roku wyjechałam z Polski. Zaczął się bardzo ciężki okres w moim życiu. Moje pierwsze dziecko urodziło się chore a potem w krótkim okresie przyszła na świat moja córka. Musiałam dużo pracować. Byłam tłumaczką na polskich kontraktach. A potem zdarzyło się to co najlepsze mogło mi się przytrafić – straciłam pracę. Zaczęłam szukać jakiegoś zajęcia, uczyć się języków i nagle postanowiłam, że nie będę

„Tańczący las” - akwarela

odkładać mojego malowania do czasu emerytury. Miałam wtedy 37 lat i zaczęłam malować.

- PW: Jesteś wszechstronną malarką. W swojej twórczości wykorzystujesz różnorodne rodzaje technik. Która z nich odpowiada Ci najbardziej?

- MM: Lubię wszystkie techniki i często je zmieniam. Krajobrazy maluję akwarelą, chociaż to bardzo trudna technika, nie dająca możliwości poprawek. Malowanie pejzaży wycisza mnie. Obrazy nowoczesne maluję akrylem. Są bardzo pracochłonne, wymagają więcej zaangażowania, ale czuję, że mogę nimi więcej wyrazić. Gdy chcę odpocząć, robię kolaże, są lekkie, fantazyjne i

„Mostek”

można się nimi bawić.

- PW: Czy nie brakowało Ci fachowego przygotowania? Jak opanowałaś techniczną stronę malarstwa?

- MM: W 1993 roku, gdy zaczęłam malować, kupowałam wszystkie książki na temat

technik malarских. Dochodziłam do wszystkiego żmudną pracą, całkowicie samodzielnie. Miało to dobre strony, bo pozwoliło mi stworzyć mój indywidualny styl.

- PW: Masz w swoim dorobku już kilka wystaw.

- MM: Wystawy są dla mnie bardzo ważne. Cieszę się, gdy mogę pokazać publiczności moje prace i obserwować reakcje ludzi.

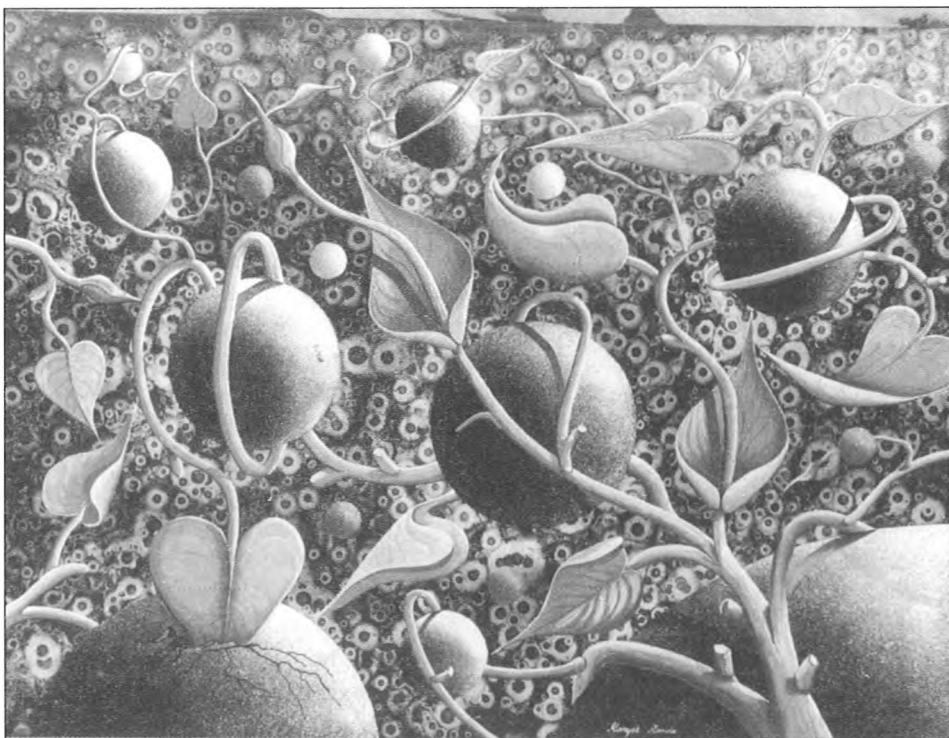
- PW: Jak twoje dzieci odnoszą się do twoich sukcesów?

- MM: Syn mówi, że jest bardzo dumny; dla mojej córki moje obrazy są najpiękniejsze. Na ich temat napisała już wiele wierszy. Obserwuję też, że mój niepełnosprawny syn, obcując ze sztuką, wycisza się a jednocześnie bardzo żywo na nią reaguje.

- PW: Bardzo dużo malujesz, jednocześnie prowadzisz dom i zajmujesz się dziećmi. Jesteś pogodna i pełny optymizmu. Jak to osiągasz?

- MM: Trzeba sobie postawić wyraźny cel w życiu i nauczyć się pokonywać przeszkody. Ale najważniejszy jest optymizm. Musimy zawsze znaleźć czas na wzajemne rozmowy, na zabawę z dziećmi, na codzienny uśmiech.

rozmawiała:
Iga Zeisky

„Ku słońcu” - tempera

„ANIOŁOWIE SIĘ RADUJĄ, POD NIEBIOŚA WYŚPIEUJĄ GLORIA! GLORIA! IN EXCELSIS DEO!”

**W 60 ROCZNICĘ UCHODŹSTWA POLSKIEGO NA WĘGRZECH,
PAMIĘCI BRACI KS. ERAZMA I KAROLA MAŁCZYKÓW.**

Całą działalność Karola Małczyka można by opisać słowami tej kolędy. Ale kim był Karol Błażej Małczyk, o którym z okazji niedawnej rocznicy 60-lecia uchodźstwa pragnę w kilku słowach wspomnieć?

Historia prawie nic o nim nie mówi, choć pracował i działał z wielką wiarą i miłością ku chwale Boga i Ojczyzny, którą zmuszony był w 1939 roku opuścić wraz z bratem Erazmem-salezjaninem i świeżo poślubioną małżonką, aby już nigdy doń nie powrócić. Był nieustannym tułaczem unoszącym się w podniebne przestworza kościelnych sklepień, by z chórami anielskimi chwalić Boga i modlić się z bratem za Ojczyznę. Nazwałem go "Fra Angelico" - "bratem anielskim" wierząc, że Pan nagrodził go przyjęciem w anielskie chóry, które tak umiłował już tu, na ziemi. A ta wielka anielska przygoda rozpoczęła się w dniu jego narodzin, 24.I.1907 roku na ziemi krakowskiej w malowniczej wiosce leżącej między Wadowicami a Kalwarią Zebrzydowską - w Bierwoldzie Średnim. Był jednym z 12 rodzeństwa, z których kilkoro, rodzice - ubodzy rolnicy, zdolali wykształcić nawet na wyższych studiach. Karol już jako uczeń gimnazjum w Wadowicach (są to lata 1920/28) zdradzał talenty plastyczne. Jest ilustratorem czasopisma młodzieżowego "Lutnia szkolna" i, aby zdobyć środki na farby i papier, szyje czapki swoim szkolnym kolegom. W latach 1934/38 studiuje w Krakowie w Państwowej Szkole Przemysłu Artystycznego u Władysława Jarockiego oraz u

Fryderyka Pantscha na Akademii Sztuk Pięknych. Po ich ukończeniu wykonuje pierwsze polichromie w kościołach w Łękawicy, gdzie poznaje swą przyszłą żonę Miladę. Ich ślub, uwarunkowany zresztą terminem ukończenia prac nad polichromią kościoła, odbył się dnia 5.VIII.1938 roku. W międzyczasie podpisuje umowę na wykonanie polichromii w kościele parafialnym w Kalwarii Zebrzydowskiej i, wraz z grupą artystów krakowskich, pracuje przy kościele Św. Krzyża w Kielcach. Tragiczny wrzesień 1939 zmusza ks. Erazma i jego brata, Karola wraz z małżonką do wyjazdu na Węgry, gdzie - jak i tysiące rodaków - otrzymuje status uchodźcy. Los rzucił braci do Balatonzamárdi, gdzie później, dzięki ich staraniom powstaje polska szkoła. Ks. Erazm obejmuje w niej funkcję prefekta, Karol - nauczyciela rysunku a jego żona - nauczycielka z zawodu prowadzi szeroko zakrojoną akcję nauczania. Jednocześnie Małczykowie włączają się aktywnie w ruch oporu. Pomagają zdobywać paszporty ułatwiając tym samym dalsze wyjazdy do Francji i Anglii. Narażali się na ciągłe niebezpieczeństwo. Zmuszeni byli do ciągłego przenoszenia się z miejsca na miejsce. Ksiądz Erazm podejmował funkcję kapelana w obozach, funkcję katechety w parafiach. Karol z Miladą, zaś tworzyli wspiane polichromie w węgierskich kościołach a także mniejsze widoczki, portrety, projekty witraży, które wystawiane były na wernisażach artystów obozowych np. w Dunamocsu w 1942 roku.

Małczykowie pracowali stosunkowo szybko, posługując się techniką temperowo-jajową. Jako zapłata wystarczało im codziennie utrzymanie. Ludzie z którymi się stykali wspominają ich jako młodych, wesołych o przedsiębiorczej naturze artystów. Dzieła ich rąk - polichromie kościołów w Mad, Kiskörös, Kiskunhalas, Kiskunmajsa, Kościoła Polskiego - zasługują na oddzielną monografię. I - tu wracam do mojego określenia Karola mianem polskiego "Fra Angelico". Wstępując do kościołów z jego polichromią na Węgrzech czy w Ameryce (bo i tam malował), zauważamy towarzyszące scenom biblijnym niezliczone chóry aniołów, cherubinów i serafinów. Są one wszechobecne. Wypełniają, powierzone im przez Boga, zadania. Całopostaciowe, o wspaniałych skrzydłach sylwetki aniołów wypełniając kompozycje przestrzenne modlą się, śpiewają i grają na instrumentach. Są one portretami młodzieży z danej parafii. Żona Karola a i on sam również uwiecznieni zostali w scenie Kazania na Górze w kościele w Kiskunmajsa. Aniołowie tworzą zgoła niebiańską atmosferę w świątyniach, które są przecież "porto caeli" czyli "bramą niebios" już tu na ziemi. Artysta nie zapomina również o ojczyźnie malując na ścianach kościołów Jasnogórską Panią, godło polskie a także sceny religijno-historyczne. Zaznaczyć należy bogatą, dostosowaną do stylu i charakteru świątyni, ornamentykę, ciepłą kolorystykę barw z przewagą złocistych brązowości potęgujących podniosły nastrój wnętrza niemal wzywający lud do wzniesienia serc ku Bogu.

Rok 1949, kiedy gotowa była już polichromia Kościoła Pol-

skiego zmusił ks. Erazma i Karola z Miladą i rocznym Zdzisiem do opuszczenia plebanii na Kőbanyi i wyemigrowania do USA i Kanady. Rozpoczyna się wówczas ostatni etap twórczości artystycznej Karola. Ks. Erazm pracuje początkowo w parafiach salezjańskich, później - poświęcił się pracy wśród Polonii amerykańskiej. Dzięki Karolowi powstają zaś monumentalne polichromie w świątyniach w Welland (Kanada), Detroit-Michigan (USA), witraże. Tworzy również dekoracje sceniczne. Milada pracuje w szkole i zajmuje się działalnością kulturalno-oświatową. Niestety przeżył wojenne, ciężka praca nadzarpnęła zdrowie braci Malczyków. Karol złożony ciężką chorobą umiera w 1965 roku mając zaledwie 58 lat. Pochowany został w Conant przez Towarzystwo Jana Zamojskiego 12 Grupy 1264 ZNP, którego był członkiem. Ksiądz Erazm pracował jeszcze w Buffalo. Ostatni rok życia, będąc na wpół sparaliżowany, przeżył u siostry w Krakowie, gdzie zmarł w 1977 roku. Pozostała wdowa z synkiem, pozostały dzieła i wspomnienia. Kilka lat temu do Pana odeszła również i Milada. Syn Zdzisław założył rodzinę. Pracuje na uniwersytecie jako informatyk. Jego córki również studiują tę dziedzinę. Nikt z potomnych nie odziedziczył talentów malarskich.

Dzieła Karola przetrwały i budzą podziw, chociaż niektóre z nich wymagają renowacji. Nie wielu z nas zna jednak twórczość Karola Malczyka. Nie doczekała się ona jeszcze opracowań naukowych. Z racji 60 rocznicy poruszonych zostało wiele tematów z punktu widzenia historycznego i politycznego. Mówiło się również o roli duszpasterstwa. Uważam, iż należy zająć się działalnością artystyczną Polaka, którego dzieła

najpełniej i w sposób namacalny wyrażają to wszystko, co dotyczy wiary i kultury Polaków. Reprezentują Polaków i ich Ojczyznę na ziemi węgierskiej. Szkoda, że dotychczas nie zostały zauważone i właściwie docenione jako dziedzictwo kultury polskiej poza granicami kraju. Może z racji niedawno minionej rocznicy docenimy pracę Karola Malczyka i jego wkład do historii uchodźstwa polskiego na Węgrzech. Pozostawione przez niego dzieła sławią Polskę i jej kulturę, są jak wotum wdzięczności wobec Węgrów.

ks. Maciej Józefowicz

SPOTKANIE TAIZÉ

Pod koniec grudnia zaczęło się zbierać coraz więcej młodych ludzi w Warszawie. Wydawałoby się, że to może na Sylwestra przyjechało tyle turystów? Nie.

Młodzież przybyła z całej Europy na Spotkanie Młodzieży Taizé. Około 70 tysięcy młodzieży w tym reprezentacja naszej Polonii-brało udział w tym spotkaniu u progu nowego tysiąclecia.

W grupie, która jechała z Polskiego Kościoła byli: pani Jadwiga, Tomasz i Weronika Vároši, Dawid Vidikán, Agnieszka Varga, Zofia Domszky, Tomasz i Feri Molnár,

Tomasz Császár, Bartosz Orlikowski oraz w grupie organizatorów Urszula Schaffler z siostrą.

Młodzież została rozdzielona do różnych parafii na terenie i w okolicach Warszawy. Nasza kilkusobowa grupa znalazła gościnę w kościele św. Stanisława Kostki na Żoliborzu, w rodzinnej parafii ks. męczennika Jerzego Popiełuszki. Wszyscy uczestnicy byli zakwaterowani u rodzin, które w sposób szczególnie troskliwy opiekowały się nami.

Młodzież codziennie rozpoczynała dzień mszą świętą w swojej parafii, po której następowała rozmowa w małym kręgu, o sprawach duchowości, wiary i miłości bliźniego.

Następnie uczestnicy zbierali się na centralnym miejscu spotkania, na Torwarze, gdzie organizatorzy zapewnili codziennie specjalne autobusy z Centrum. Program popołudniowy, który składał się zawsze z kilku propozycji, odbywał się w hali sportowej oraz w namiotach ogrzewanych i zbudowanych specjalnie na tę okazję.

W programie były m.in.: rozmowy na temat pogłębiania wiary, odkrywania i odczytywania sensu życia, poszukiwań, jak być człowiekiem pojednania.

Największym autorytetem był brat Roger, który w 1940 roku założył Wspólnotę w Taizé - w burgundzkiej wiosce. Z Jego inicjatywy odbywają się coroczne spotkania europejskie na przełomie każdego roku w jednej ze stolic Europy. Przygotowują uczestników do tego, by w swym otoczeniu stali się "zaczynem zaufania, pokoju i pojednania".

Papież Jan Paweł II bardzo popiera te ekumeniczne spotkania młodzieży i podczas odwiedzin w Taizé powiedział do młodych: „Wiecie, że bracia nie chcą was zatrzymać. Chcą w modlitwie i w ciszy pozwolić wam pić wodę żywą obiecaną przez Chrystusa, poznać Jego radość, odkryć Jego obecność, odpowiedzieć na Jego wezwanie, byćście mogli potem wyruszyć i świadczyć o Jego miłości, służąc braciom w waszych parafiach, w waszych szkołach, na uniwersytetach i we wszystkich miejscach pracy”.

Feri Molnár

P. E. Niżałowski przyjmuje gratulacje Prezydenta

Wydarzenia ubiegłego roku na fotografii

Na polskiej kwaterze cmentarza Rakoskeresztúr

Przy grobie seniora Józsefa Antalla

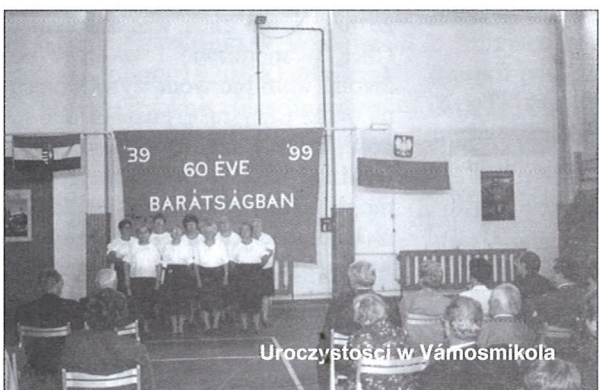
Obchody 60-lecia uchodźstwa polskiego na Węgrzech

Otwarcie wystawy w Győr

Na polskiej kwaterze cmentarza w Győr

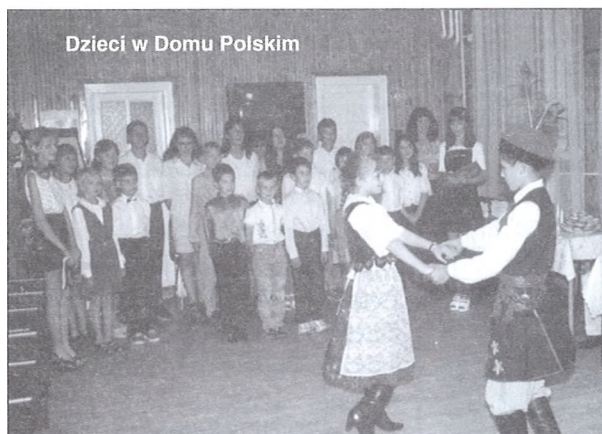

Uroczystości w Vámosmikola

Pan Ambasador przed tablicą w Vámosmikola

AKCJA POMOCY DLA DZIECI POWODZIAN Z UKRAINY

Dzień Polonii Węgierskiej

150-lecie zwycięskiej bitwy pod Isaszeg

Dni Kultury Chrześcijańskiej

Obchody Święta Niepodległości

PRZEKROCZYĆ BRAMĘ CISZY

Wraz z końcem wieku polska kultura poniosła wielką stratę. 29 grudnia 1999 zmarł jeden ze wspaniałych jej przedstawicieli – Jerzy Waldorff.

Był cenionym publicystą, krytykiem muzycznym, autorem wielu książek o muzyce i ukochanej Warszawie.

Dla wielu Polaków należał do najbardziej znaczących osobowości naszej epoki.

Jako honorowy obywatel miasta Warszawy walczył o przywrócenie jej piękna. Jego nazwisko będzie kojarzone przede wszystkim z Powązkami, odnowieniem których zajmował się od 1975 r. jako organizator akcji ratowania Powązek. Dzięki jego działalności oraz utworzonego przez niego komitetu odrestaurowano ponad tysiąc pomników i nagrobków warszawskich cmentarzy.

Kwestujący na rzecz odnowienia nagrobków aktorzy i przedstawiciele kultury przyczynili się do odrestaurowania wielu pomników nie tylko na Powązkach, ale i na innych cmentarzach Warszawy. Ideę ratowania cmentarza zaczerpnął J. Waldorff z felietonów B. Prusa i sprawnie wprowadził w życie.

Był znanym i lubianym publicystą, swą pracę dziennikarską rozpoczął jeszcze przed wojną w warszawskim „Kurierze Porannym” u boku takich sław jak Tadeusz Boy-Żeleński czy Tadeusz Bereza. Pisał także dla narodowo – prawicowego pisma Stanisława Piaseckiego „Prosto z mostu”.

Po wojnie należał do jednych ze współtwórców krakowskiego

„Przekroju” i „Polityki”. W „Życiu Warszawy” ukazywały się cieszące się ogromną poczytnością jego rozmowy o wszystkim z Jerzym Kisielewskim. Był znawcą muzyki, współtwórcą Festiwalu Pianistyki Polskiej. Jego książka „Sekrety Polihymnii” miała aż dziewięć wydań!

Powrócił na „swoje” Powązki, które zwykł był nazywać „Warszawskim Wawelem”. Często mawiał ze zwykłym sobie humorem:

„Chadzam tam: witam się z moimi dawnymi znajomymi, jak Panu się leży, Panie Mecenasiu; czy aby nie za twardo?”

Żegnany był przez tysiące warszawiaków w Operze Narodowej, gdzie wystawiony był katafalk z portretem Jerzego Waldorffa w stroju sarmackim. Premier Buzek żegnał zmarłego w imieniu całego narodu, mówiąc:

- „Panie Jerzy! Byłeś człowiekiem kultury, renesansowym znawcą, a do tego wielkim Polakiem, wielkim patriotą”.

Krystyna Steffens

WIELKA ORKIESTRA ŚWIĄTECZNEJ POMOCY

Już po raz ósmy Jerzy Owsiak i jego Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy odniósł wielki sukces, zbierając w tym roku pieniądze na aparaty, potrzebne do dializy nerek.

Na ulicach całej Polski wolontariusze kwestowali na szczytny cel. Mało kto odmawiał. Ofiarodawcy obdarowywani byli serduszkami, które nosili dumnie na kapeluszach, kurtkach a nawet nosku buta.

Ostatecznie Orkiestra uzbierała aż 17 mln złotych.

Wielką popularnością cieszyły się licytacje Orkiestry np. na Mig-27 (co prawda bez silnika), strój misia polarnego, różaniec z bursztynów kardynała Henryka Gulbinowicza.

W Krakowie, jeżdżący strażackim wozem dziennikarze otrzymali na rzecz akcji nawet 2 obrączki od hojnych przechodniów. Ten dzień integruje wszystkich, a przy tym Orkiestra gra młodo i na wesoło.

K. St.

OSKAR DLA WAJDY

Andrzej Wajda otrzymał Oscara za całokształt twórczości filmowej. Statuetkę odbierze podczas gali w Los Angeles w dniu 26 marca br.

W latach 70. Wajda był dwukrotnie nominowany do tej nagrody za „Ziemię obiecaną” i „Panny z Wilka”. „Pewniakiem” wydawał się w 1982 „Człowiek z żelaza”, ale komunistyczne władze w ostatniej chwili wycofały jego film.

BEM APÓ A LENGYEL INTÉZETBEN

Bem József hamvait 1929-ben szállították haza nagy pompával szülővárosába Tarnówba. Az exhumálás hetven éves évfordulója alkalmából a tarnówi Muzeum Okręgowe emlékkiállítását állított össze korabeli dokumentumokból, amit most a budapesti Lengyel Intézetben lehet megtekinteni.

A kiállítást Hermann Róbert történész nyitotta meg január 14-én, majd dr. Kovács István tartott előadást Bem József Petőfi és Norwid költészetében címmel.

A professzor megköszönte azoknak, akik beültek az előadásra, hogy vállalni merték a kockázatot, hogy előadás után esetleg már se bor, se pogácsa nem lesz a kinti asztalokon. Bem apóról sok érdekességet tudott meg a hallgatóság. Többek között, hogy áttért az iszlám hitre, Norwid Hannibálhoz tartotta hasonlónak, és az évszázad emberének nevezte. Kiderült az is, hogy a tábornok finoman szólva nem kedvelte a költőket, Petőfivel azonban más volt a helyzet. Talán ez is az egyik oka, hogy a költő annyit irt Bemről. Meglepő módon a magyar költészetben jóval többször jelenik meg a tábornok alakja, mint a lengyelben, aminek érthető magyarázata, hogy Magyarországon jóval nagyobb legenda övezte őt, mint szülőhazájában - derült ki az előadásból.

A sok érdekesség után, hála a szervezőknek, a türelmes hallgatóság mégsem maradt szomjan és még pogácsa is jutott.

Mészáros Ádám

33. ROCZNICA ŚMIERCI ZBIGNIEWA CYBULSKIEGO

Cybulski, jakiego znamy ...

Jego kariera trwała zaledwie 12 lat. Miał na swoim koncie 36 filmów, kilkanaście ról teatralnych i niepowtarzalną działalność kabaretową, zwłaszcza w legendarnym „Bim-Bomie”. Cała jego kariera była niezwykle, niepowtarzalna. „Oddał się kinu z butami” – powiedział o nim Andrzej Wajda, mając na myśli to, co do dziś jest

zaskoczeniem, że aktor wszedł w rzeczywistość filmu jakby wprost z ulicy końca lat pięćdziesiątych. Jego uczesanie, ciemne okulary, dzinsy, kurtka z amerykańskiego demobilu, chlebaczek, buty „pionierki”. Był czymś w rodzaju prowokacji, by bardzo szybko stać się gwiazdorską legendą. Zginął tragicznie 8 stycznia 1967 roku.

... i w filmie kostiumowym

-WIADOMOŚCI-

Kraków 2000

- 16 stycznia br. miasto Kraków przejęło od Wimarum tytuł Europejskiej Stolicy Kultury na rok 2000. Z tej okazji odbyły się wielkie historyczne pokazy na Rynku Krakowskim. O przyznaniu Krakowowi tytułu Europejskiego Miasta Kultury roku 2000 zdecydowali w 1995 roku ministrowie kultury państw Unii Europejskiej. Tytuł taki co roku otrzymuje jedno z miast. Tym razem ministrowie odeszli od tego zwyczaju. Postanowili, że w wyjątkowym roku 2000, stolicami europejskiej kultury będzie dziewięć miast. Obok Krakowa są to: Awinon, Bergen, Bolonia, Bruksela, Helsinki, Praga, Reykjavik i Santiago de Compostela.
- 10 grudnia ub. r. zmarł w Monachium Alfred Schütz (1910-1999), kompozytor muzyki do pieśni – legendy „Czerwone Maki na Monte Cassino”, od której tekst napisał Feliks Konarski. Autor melodii zmarł, ale pieśń jego pozostanie nieśmiertelna.
- 22 stycznia w Hotelu Agró Polonia Węgierska bawiła się na wielkim balu karnawałowym zorganizowanym, przez Stołeczny Samorząd Mniejszości Polskiej.
- 28 stycznia odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Polskiego Stowarzyszenia p.w. św. Wojciecha.
- W styczniowym numerze „Filmvilág” („Świat

Filmu”) można przeczytać wywiad z Krzysztofem Zanussi oraz z Andrzejem Wajdą.

SPORT - Igrzyska Polonijne Beskidy 2000

- Zapraszamy do wzięcia udziału w kolejnych Zimowych Igrzyskach Polonijnych, które odbędą się w dniach 1-4 marca 2000 r. w Szczyrku, Wiśle i Bielsku-Białej. Zawody przeprowadzone zostaną w konkurencjach narciarskich, snowboardzie i saneczkarstwie w następujących kategoriach wiekowych: Junior – rok urodzenia 1980 i młodszy, Senior – rok urodzenia 1979 – 1965, Master – rok urodzenia 1964 – 1950 Old boy – rok urodzenia 1949 i starsi. Zgłoszenia i bliższe informacje: pan Kazimierz Foltyn: 351-13-01 (9.00-16.00)

HÍREK

- A Filmvilág januári számában olvashatnak beszélgetést K. Zanussival (Gervai András: Álmatlan Európa c.) A. Wajdával (Novobáczky Sándor – Költészet a filmvésznön címmel) és nem utolsósorban ajánljuk Kovács István Polonéz A-dúrban (Wajda és a lengyel múlt) című írását.
- Andrzej Wajda Oscar-díjat kapott! Andrzej Wajda, lengyel filmrendező, tevékenységeért Oscar filméletműdíjat kapott.

Wielki jubileusz roku 2000 rozpoczęty!

W noc wigilijną Jan Paweł II otworzył Święte Drzwi w watykańskiej Bazylice św. Piotra Urbi et Orbi – Miastu i Światu. W pierwszy dzień świąt w tradycyjnym orędziu Urbi et Orbi wygłoszonym w południe z balkonu Bazyliki św. Piotra Papież zwrócił się do rządzących całego świata z apelem, by odrzucili „bezrozumne użycie broni”, przemoc i nienawiść, „które tak okrutnie naznaczyły życie ludzi, narodów i kontynentów”

Po raz pierwszy w dziejach Kościoła obchodzi rocznicę narodzin Jezusa na przełomie tysiącleci – instytucję jubileuszu wprowadzono dopiero w 1300 r. Dla Jana Pawła II jest to najważniejsze wydarzenie całego pontyfikatu – przygotowania do niego trwały przez ostatnie kilka lat.

7 grudnia ub. r. w wieku 89 lat
zmarł Żołnierz Września 39 r.

Władysław Borys

długoletni pracownik BRH,
aktywny członek PSK im. J. Bema,
zasłużony działacz sportu węgierskiego,
odznaczony wieloma medalami
węgierskimi i polonijnymi.

Polonia oraz przedstawiciele Ambasady RP
w Budapeszcie z wielkim żalem pożegnali
serdecznego przyjaciela i prawego człowieka.

Cześć Jego Pamięci

Klub Seniora

POD NOWĄ NAZWĄ

Kedves Barátaink!

A Szent Adalbert Lengyel Egyesület szeretne őszinte köszönetet mondani a szervezőtünk 1998-as működését anyagilag támogató 1% adófelajánlásokért. Ennek köszönhetően bankszámlánkra 231.825 Ft.-nyi összeg folyt be. Az előző évekhez hasonlóan ezt az összeget is társadalmi – karitatív célokra szeretnénk felhasználni, azaz: gyermekek és fiatalok nyári táboroztatására, a rászorultak támogatására, illetve a magyarországi lengyelség céljait szolgáló Lengyel Ház működési kiadásainak kiegészítésére.

A Lengyel Ház mindezidáig még nem részesült semmilyen anyagi támogatásban, így megőrzésének és működtetésének minden költségét az eddigiekben Egyesületünknek kellett előteremtenie. Ezzel együtt a ház, számos kulturális rendezvénynek adott otthont. A lengyel kormány és a kisebbségi önkormányzatok támogatásának köszönhetően három hónapon keresztül a házban láthattuk vendégül ukrainai árvízkarosult gyermekeket. E rendezvényünk egyben köszönetnyilvánítás is volt magyar barátainknak az 1997-es lengyelországi árvíz idején nyújtott segítségéért.

Most az egyház által jubileumi évként kihirdetett 2000. év előtt állunk. Ebben a számunkra különlegesen fontosnak számító évben is emlékezzünk meg azokról, akik rászorulnak segítségünkre.

Tagjaink és támogatóink bizalmát megköszönve, továbbra is számítunk mindannyiuk segítségére.

Kérjük adják tovább adószámunkat ismerőseik körében is: 18043341-142

Monárné – Sagun Zdzisława

Drodzy Przyjaciele!

W imieniu Zarządu Stowarzyszenia św. Wojciecha pragnę serdecznie podziękować za wsparcie finansowe udzielone naszej organizacji poprzez przekazanie 1% odpisanego z podatku od rocznych dochodów za 1998r. Dzięki temu na nasze konto bankowe wpłynęła suma: 231.825 Ft.

Tak, jak w latach ubiegłych otrzymane fundusze pragniemy wykorzystać na cele społeczno – charytatywne tj.: dofinansowanie letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży, pomoc potrzebującym, oraz dofinansowanie działalności Domu Polskiego, służącego celom całej węgierskiej Polonii.

Dom Polski jako instytucja nie uzyskał jeszcze żadnych dotacji finansowych, natomiast wszelkie koszty jego utrzymania i konserwacji ponosi nasze Stowarzyszenie. Odbyło się w nim szereg imprez kulturalnych. Dzięki pomocy finansowej polskiego rządu oraz poszczególnych samorządów przez trzy miesiące trwała akcja pomocy dzieciom z Ukrainy, które ucierpiały w czasie powodzi. Dzięki tej akcji jako Polacy mogliśmy odwdziżyć się naszym braciom Węgrom i tym wszystkim, którzy udzielili pomocy naszym rodakom podczas powodzi w 1997 r.

Przed nami Nowy 2000 Rok ogłoszony przez Kościół Rokiem Jubileuszowym. W tym szczególnym dla nas wszystkich roku, pomimo wielu zadań pamiętajmy o tych wszystkich którzy potrzebują naszej pomocy.

Dziękując za zaufanie, w dalszym ciągu liczymy na Państwa pomoc.

Nasz numer podatkowy: 18043341-142

Zdzisława M.-Sagun

Drodzy Czytelnicy!

W grudniu ubiegłego roku Sąd Stołeczny zatwierdził nowy statut Stowarzyszenia im. św. Wojciecha i od tej chwili Stowarzyszenie stało się organizacją użyteczności publicznej.

Została jednocześnie skrócona nazwa naszej organizacji, która obecnie brzmi: Polskie Stowarzyszenie pod wezwaniem św. Wojciecha.

Głównym celem Stowarzyszenia jest pielęgnowanie wartości chrześcijańskich wśród Polonii na Węgrzech, działalność społeczno-socjalna, kulturalno-oświatowa oraz pielęgnowanie najlepszych tradycji polsko-węgierskich.

Zdzisława Molnárné-Sagun

KARNAWAŁ

Nazwa karnawał pochodzi od łacińsko-włoskiego słowa *carnavale*, którego człony *caro* – mięso i *vale* – bywaj zdrów oznaczają razem pożegnanie mięsa oraz wszelkiego rodzaju uczt, hulanki i nieuchronne zbliżanie się Wielkiego Postu. Jest to czas liczony od Nowego Roku lub Trzech Króli do wtorku, zwanego „kusym” – czyli diabelskim, poprzedzającym Środę Popielcową, który upływa pod znakiem zabaw, tańców, uczt, maskarad i ogólnej wesołości.

Kolebką europejskich zabaw karnawałowych słynęła przede wszystkim Wenecja, a także Rzym. Później wstąpiła się nimi Hiszpania, Portugalia i Francja, z czasem dotarły one na Bałkany, do Niemiec i innych krajów Europy.

Najstarsze opracowanie poświęcone karnawałowi polskiemu to komedia mieszczańska nieznanego autora zatytułowana *Mięsopust albo Tragicomedia* wydrukowana w 1622 r.

Karnawał polski nazywano Zapustami, i nazwy tej używano albo dla całego okresu od Nowego Roku do Środy Popielcowej i Wielkiego Postu, albo nazywano tak ostatnie trzy dni przed Popielcem. Te ostatnie trzy dni nosiły także staropolską nazwę *Mięsopust* (od słów *mięsa* – opust, czyli pożegnanie mięsa). Nazywano je również *ostatkami* lub *kusymi* (diabelskimi) dniami, bądź dniami zapustnymi.

W Polsce, tak jak i w innych krajach, był to czas poczęstunków, tańców i swawoli. Na wsi i w mieście, we wszystkich stanach bawiono się, i stosownie do posiadanych zasobów dużo i tłusto jedzono oraz wypijano wiele mocnych trunków. Książa bezskutecznie gromili z ambon te zapustne hulanki, wołając że „są od diabła wymyślone”, oraz że „większy zysk czynimy diabłu trzy dni rozpustnie mięsopustując, aniżeli Bogu czterdzieści dni niechętnie poszcząc”.

W miastach urządzono okazałe i bardzo wystawne ucztę i bale, a wśród nich modne w Polsce już w XVI w. kostiumowe bale dworskie zwane *rebutami*.

Do ulubionych staropolskich roz-

rywów karnawałowych urządzanych z wielką fantazją należały szlacheckie kuligi. Była to sanna prowadzona przez wodzireja od dworu do dworu, gdzie w każdym czekała gości uczta i salony przygotowane do tańca.

Kipiący radością, wesoły i huczny, choć inny w swym charakterze był karnawał chłopski, bo i na wsi w zapusty było gwarno, suto i radośnie.

Karnawał chłopski – ludowe zapusty był czasem pod każdym względem niezwykłym. Na wsi bowiem z zabawami zapustnymi, z tańcami i poczęstunkami, wiązały się zawsze stare i bardzo ciekawe zwyczaje oraz obrzędy na płodność i urodzaj, które mieszkańcy wsi, obyczajem swych przodków, odpawali u schyłku zimy.

Tak jak wszędzie, na wsi najweselej i najhuczniej obchodzono ostatni tydzień karnawału, od *Thustego Czwartku* po ostatni, „kusy” wtorek..

(Kalendarz Polski)

FARSANG

A karnevál elnevezés a latin és olasz *carnevale* szóból származik, amelyiknek a tagjai, *caro*-hús és *vale*-maradj egészségben, együtt a hústól való búcsúzást jelentik, valamint a lakomák, *tivornyák* minden fajtáját és az elkerülhetetlen nagybőjt közeledését. Ezt az időszakot *Újévtől* vagy *háromkirályoktól* számolják, a *hamvazószerdát* megelőző, „*kurtának*”-vagyis ördöginek nevezett keddig, ami a mulatságok, táncok, lakomák, jelmezbálok és az általános jókedv jegyében telik.

Az európai karneváli mulatságok bölcsője a Mediterráneum.

A középkorban mindenekelőtt Velence volt híres a karneváli ünnepeiről, és hasonlóképpen Róma. Később híressé vált azokról Spanyolország, Portugália és Franciaország, majd eljutottak a Balkánra, Németországba és Európa más országaiba.

A lengyel karneválnak szentelt legrégebb feldolgozás egy ismeretlen szerző 1622-ben kinyomtatott polgári vígjátéka „*Mięsopust albo Tragicomedia*” (*Farsang* vagy *Tragikomédia*) címmel.

A lengyel *farsang* a *Zapusty* nevet kapta, és az *Újévtől* *hamvazószerdáig* és *nagybőjtig* terjedő teljes időszakot nevezték így vagy a *hamvazószerda* előtti utolsó három napot. Ez az utolsó három nap viselte a régi lengyel *Mięsopust* (a *mięso* és *opust* szavakból, vagyis a hústól való búcsúzás) nevet is. Ugyanakkor nevezték *maradékknak* vagy *kurta* (ördögi) *napoknak*, vagy *farsangi napoknak*.

Lengyelországban, úgy mint más országokban, ez volt a vendéglátás, ok, táncok és mókázások ideje. A falun és a városban minden rendű és rangú ember mulatozott, és, amennyire a vagyona engedte, sokat és zsírosat evett, és jó pár erős itókát felhajtott. A papok eredménytelenül ostromozták a szőszékről őket ezekért a farsangi *tivornyákért*, azt kiáltozva, hogy „*azok az ördög találmányai*”, valamint hogy „*nagyobb hasznót hajtnak az ördögnek három nap féltelenül farsangolva, mint Istennek negyven napig kelletlenül böjtölve.*”

A városokban fényes és nagyszabású lakomákat és bálokat rendeztek, és ezek között Lengyelországban már a XVI. században is divatosak voltak a *redutnak* nevezett udvari jelmezes bálok.

A kedvelt régi lengyel farsangi szórakozások közé tartoztak a nagy fantáziával megtartott nemesi kuligok. Ez az előtáncos által vezetett szánkázás volt nemesi udvarról udvarra, ahol mindegyikben lakoma várta a vendégeket, és tánchoz előkészített szalon.

Vidámságtól forrongó, zajos és jókedvű, bár jellegében más volt a *parasztfarsang*, mert karnevál idején falun is lármás és örömteli volt az élet, bőven jutott étel.

A *parasztfarsang*- a népi „*zapusty*” néha minden szempontból nem mindennapi volt. Mivel a falun a farsangi mulatságok, táncok és vendéglátások mindig összefortak a régi termékenységre és termésre vonatkozó szokásokkal és szertartásokkal, amiket a falu lakói, őseik szokása szerint, télutón tartottak.

Úgy, mint mindenhol, a falun legvidámabban és leghangosabban a farsang utolsó hetét ünnepelték a „*zsíros csütörtöktől*” az utolsó „*kurta*” keddig.

ford. A.Mészáros

PLATAN GALÉRIA - NOWOSIELSKI

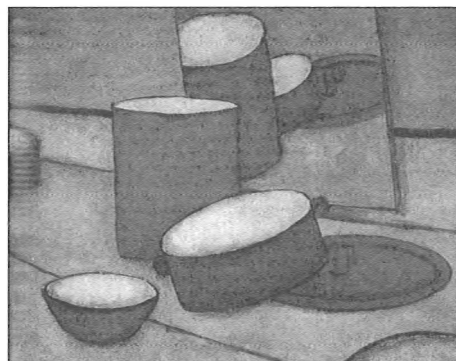
A kiállítás helyszíne: Platan Galéria – a Lengyel Intézet kortárs művészeti galériája 1065 Bp. Andrassy út 32. (tel.: 3313911)

Megtekinthető: 2000 február 2-ig, hétfőtől péntekig: 11-19 óráig

Az 1923-ban Krakkóban született Nowosielski a II. világháború utáni lengyel festészet egyik legkiválóbb képviselője.

Lengyel-ukrán családban született; apja pravoszláv, anyja római katolikus.

1940-ben kezdte tanulmányait a Krakkói Képzőművészeti Intézetben. A festészet és a grafika művelése mellett díszlettervezéssel is foglalkozott és művészetelméleti tanulmányokat is végzett. 1942-ben belép egy Lwów mel-

Csendélet tükörrel

A LENGYEL INTÉZET FEBRUÁRI MŰSORÁBÓL

Február 7-én, hétfőn

Filmklub - „Andrzej Wajda – irodalom és film” című sorozat PARADICSOM KAPUJA

Február 7-én, hétfőn

El Kazovszkij Paradicsom kapuja című kiállításának a megnyitója. A kiállítás megtekinthető 19.03-ig.

Február 9-14 között

Találkozó a Jagiello Egyetem rektorával, prof. dr. hab. Franciszek Ziejka-val, valamint a Magyar Tanszék vezetőjével, dr. hab. M. Stachowskivel a Jagiello Egyetem újjászervezésének 600. Évfordulója alkalmából.

Február 14-én, hétfőn

Filmklub – „Andrzej Wajda - irodalom és film” c. sorozat LÉGYFOGÓ c. film (POLOWANIE NA MUCHY)

Február 15-én, kedden

Lengyelország – NATO dokumentum kiállítás

Február 17-én, csütörtökön

a Varsói Egyetem Keletkutató Intézetének tudományos eredményei.

Vendég: prof. Jan Malicki - a Keletkutató Intézet igazgatója

Február 21-én, hétfőn

Filmklub – „Andrzej Wajda – irodalom és film” c. sorozat NYÍRFALIGET (BRZEZINA) (1970)

Február 24-én, csütörtökön

LAKÓK – a Színház és Filmművészeti Főiskola előadása Bruno Schulz „Szanatórium a Homokórához” c. műve alapján.

Helyszín: Thália Studio

Február 28-én, hétfőn

Filmklub – „Andrzej Wajda – irodalom és film” c. sorozat ME-NYEGZŐ (WESELE) (1972)

letti pravoszláv kolostorba. A keleti pravoszláv és a nyugati katolikus kultúra egyaránt hatással van művészetére. Kezdetben az ikonfestés foglalkoztatja. A háború alatt „véletlenül” le tartóztatják és rövidebb időre táborba hurcolják. A háború alatt ismerkedett meg Tadeusz Kantor művészi körével, akikkel 1945-49 között együtt dolgozott, és mint a Fiatal Művészek Csoportjának tagja szervezi az akkor leghaladóbb lengyel avantgarde művészet kiállításait. Legjellemzőbb festői motívumai ekkor körvonalazódnak; egyaránt fest tájképet, csendéletet, portrét, aktot és absztrakt képeket.

Egyéni kiállítással képviseli Lengyelországot 1956-ban a Velencei, 1959-ben pedig az V. Sao Paulo-i Biennálén. 1957 óta tagja az úgynevezett Krakkói Csoportnak. 1957-62 közt Lódzban a Szobrászati Főiskola, majd 1962-től Krakkói Képzőművészeti Akadémián tanít, 1976-tól professzorként. Művész, teoretikus és tudósprofesszor – a valóság szakralizálásának nagy mestere. Festésze egyaránt keleti és nyugati; misztikus, szakrális és világi, mondén; figurális és absztrakt, geometrikus; klasszikus és avantgárdé.

Beke Zsófia

LISTY OD CZYTELNIKÓW - OLVASÓI LEVELEK

GONDOLATOK

A DERENKI BÚCSÚRÓL

- A nyáron először volt alkalmam részt venni a derenki búcsún. Ehhez el kellett mennem a "világ végére", gépkocsival szinte járhatatlan utakon. Valószínű, hogy Derenk volt a háború előtt az ország egyik legeldugottabb faluja, ahol – Horthy Miklós szerint – a medvék fontosabbak az emberekénél, mivel az előbbiek maradhattak, az utóbbiak viszont nem. Hogy lehet az, hogy a kormányzó a háború kellős közepén is tudott időt szakítani ilyen "apróságokra"? Vagy lehet, a medvékért előkelő helyen állt a fontossági sorrendben? Talán arra sem gondolt, hogy az 1940-ben eltávolodott határ valaha visszatérhet Derenk (ill. a vadászterület) alá?

- Itt saját szememmel láttam, mekkora úr a természet, visszavesz mindent, ahonnan az ember kihátrál. A derenki házak helyét csak apró kupacok jelzik, egyedül a volt tulajdonosok ismerik fel: itt laktunk, ez volt a mi portánk. Csodálatos módon csak egy épület maradt meg viszonylag épségben: az iskola. A többit lebontották és elszállították volna a lakóik, s ez – mint középület – megmaradt? De akkor mi lett a templommal? Vagy annyira fontosnak tartották, hogy ilyen időtállóra építették?

- Vajon jól jártak-e az emberek a kitelepítéssel? Ez a kérdés megválaszolatlan, mint általában a "mi lett volna, ha..." típusú kérdések. Talán jobb földeket kaptak az utódtelepüléseken (Andrástanya, Istvánmajor, stb.), talán egy kicsit ki tudtak törni az elszigeteltségből, talán nem vált annyira belterjessé a népesség a keveredésnek köszönhetően. És mit vesztek: jobban megmaradt volna az anyanyelv és a saját kultúra, ha egy tömbben maradnak, vagy ugyanúgy főlhígult volna a külső hatásoktól? És a

legfontosabb: akartak-e ők is menni, vagy nem volt más választásuk, menni kellett?

- Ez az egy nap maradt, a búcsú, amikor Derenk újra benépesül. Az emberek úgy érzik, ennyivel tartoznak elődeiknek és önmaguknak, hogy eljőjenek. Ezt, az összetartozást és az értékek megőrzésének fontosságát hangsúlyozta ki a meglepően fiatal, de meglepően érett szentbeszédet tartó szögligeti tisztelendő úr is a szabad ég alatt megtartott misén.

- Úgy tűnik, a faluval együtt elenyészett a temető is: csak néhány (talán 10-15) sírt gondoznak a rokonok, a többinek szinte nyoma sem maradt. Olyan kicsi a temető, hogy nem is hiszi az ember: itt egy 500 lakosú falu volt 60 éve. A gyümölcsfák viszont még élnek, bár gazda nélkül teljesen elvadultak. És bőségesen terem a falu névadója, a som (dereń) is.

- Az értékek megőrzését tartotta fontosnak a szögligeti lengyel önkormányzat is, amikor egy kis falumúzeumot alakítottak ki. Ottjártamkor épp Poroszk Csabáné (Erzsike) elnök mutatta be az MTV1 riporterének, mit sikerült összegyűjteni a régi paraszti kultúra tárgyaiból. A kezdeményezés még inkább dicséretes, ha figyelembe vesszük, hogy a nagyfokú munkanélküliség miatt nem éppen gondtalan ott az élet. Vagy ez az "előre menekülés stratégiája"?

- Ugyanilyen szemlélettel találkoztam az 52 lakosú Andrástanyán is, ahol kedves vendéglátónk, Safarcsik Tibor jó ízléssel felújított régi parasztházában töltöttünk egy éjszakát. Bár a falu itt is előregszik és akadnak üres házak is, de ő személyes ügyének érzi, hogy a városból mindegyiknek legyen gazdája, felújítsák és legalább hétvégi házként használják azokat. Így remélhető, hogy Andrástanya nem fog Derenk sorsára jutni.

- Beszélgettünk az ottani szomszédokkal, akik még ismerték Derenket, majd cselédházakban

laktak itt a környéken, végül pedig felépítették a mostani falut. Sajnos, már könnyebb volt magyarul szót érteniük, mint lengyelül, mert az a nyelv, amit használnak (bár úgy tűnt, hogy egymás között is inkább magyarul beszélnek) nagyon különbözik a mai lengyeltől, inkább a szlovákra hasonlít. Ezen nem is lehet csodálkozni, mert a derenki iskolában szlovákot tanítottak, mivel az iskolai hatóság szlováknak vélte őket. Ugyanakkor a magyarok is használnak lengyel szavakat, pl. Kovács Jóska az itt bőségesen termő tökegombát csak "podpink" néven ismerte.

- Mari néni, aki már betöltötte a 80-t, úgy tűnt, elégedett az élettel, pedig az érrefelé sosem volt könnyű. De az itteni emberek szívósak. Bizony, még arra is rákényszerültek, hogy gyalogosan eljárjanak Rozsnyóba át a zöldhatáron (van vagy 60 km légvonalban is!) egy kis árucsere céljából. Mindezt pedig egy nap alatt!

Hiába, a nyelvtudás már akkor is sokat számított (főleg, ha jó láb is társult hozzá).

- Nemcsak szívósak, de becsületesek is az itteniek. Jellemző példa erre, amit az egyik szomszéd mesélt: a háború utáni csehszlovákiai kitelepítések (hivatalos szóhasználat: csehszlovák-magyar lakosságcsere) idején nekik is lett volna lehetőségük kivándorolni, de nem vitte rá őket a lélek, hogy a más házába, gazdaságába beüljenek.

- Mivel is zárhatnám ezt a rövid emlékezést? Talán azzal a reménnyel, hogy a nagyszülőkkel, dédszülőkkel nem hal ki a lengyel nyelv, hanem az unokák között újjáéled, kedvet kapnak rá, mert ezt az elvesztett értéket, az őseik nyelvét meg kell őrizni. Nemcsak az elődök iránti tiszteletből, hanem gyakorlati hasznosságá okán is.

Szabó László

tel/fax: 28-415-059

Kedves Olvasó!

Mivel gondolom kezébe kerül a *Polonia Węgierska* című folyóirat és ebből nem is olyan régen sok-sok kedves jubileumi visszaemlékezést volt módja olvasni kérem engedje meg, hogy most csak egy – a mi szívknek oly kedves – a lengyel menekültek befogadásának 60. évi évfordulós ünnepségére utaljak itt.

Kis városunk kedves „Boglarczyk” barátaink tiszteletére két napos megemlékezéssel köszönthette a II. vh. vérvátára idején ide menekült fiatalok, családok gyermekeit, azon tanulóit, akik Európában egyedül itt tanulhattak anyanyelvükön, lengyelül.

A statisztikák szerint a 200-300 diákból a rendezvényünket 1999 aug. 28-29 –én mintegy 60 fő volt résztvevője ünnepségünknek.

Lélekemelő volt látni, hallgatni a mára bizony ősz hajú nagymamákat, nagypapákat, akik sokszor könnyes szemmel keresték fel a régi fiatalságukat őrző szívüknek második otthonuként tudott kis városukat.

„.... Annak ellenére is, hogy most Lengyelország minden táján és világszerte lakunk, szívünk egy része megmaradt a magyar tengerparti üdülő-kisvárosban...” írta Danuta Jakubiec krakkói kedves újságíró barátunk.

E ragaszkodás még szembeötlőbb bizonyítékáról bizton tudom, hogy a kedves olvasók közül csak kevesen tudják (hadd mondjam el), a néhai prof. dr. Boba Imre történész /aki Seattle USA tanáraként 1996-ban hunyt el/ úgy végrendelkezett, hogy hamvainak egy részét városunk kolumbáriumban akarja elhelyeztetni.

Követte a sort e téren – az 1999. okt. 30-án Krakkóban elhunyt – prof. dr. Franciszek Budzinski végakarátával akit ugyancsak városunkban /Boba prof. hamvainak szomszédságában/ helyeztük a család és szűk baráti kör részvétele mellett a végső feltámadást várva nyugalomra.

A szertartást Częstochowából hazánkban ténykedő lengyel káplán – a kőbányai perszonális plébánia megbízásából – végezte anyanyel-

vén /lengyelül/ rövid búcsúbeszédében Wojciech Salapski úr a Lengyel Köztársaság Nagykövetségének kultúr attaséja köszönt el, méltatta Budzinski prof. életét, munkáját.

Ezek után – talán nem is kellene mondanom – nekünk itt élőknek örök időre kötelező feladatunk őrizni e felemelő baráti, testvéri emlékeket, kapcsolatokot és a mai fiataloknak e tradíciókat átplántálni ily módon is erősítve népeink ezer éves időt, határokat átívelő összetartozását, barátságát.

Erre buzdít Szent Atyánk is – akit a már említett rendezvényünk tényéről számot adva tájékoztattunk – így: imáimmal támogatom azokat, akik e szép tradíciót, lelki egyesülést, az Egyesület munkáját működtetik. Hisz ezen események közös vallási gyökeréből származnak. Bizonyítja ezt Jadwiga királynője Kinga is, akit a Pápa nemrég avatott szentté. Értetek imádkozik és küldi apostoli áldását rátok.

Vidovszky Imre

Droga Redakcjo!

Mieszkam w Várpalota z bratem i babcią, która u nas zamieszkała po śmierci naszej mamy. Odejdzie drogiej nam mamusi przeżyliśmy bardzo. Ja wówczas miałam 15 lat a brat 17. Ojciec nigdy się nami nie interesował, więc i po śmierci mamy również. Na szczęście pozostali nam dziadkowie z Polski, którzy z nami zamieszkali i otoczyli nas opieką. Niestety szczęście trwało krótko. Rok temu odszedł od nas nagle dziadek. Pozostała nam tylko babcia, która uczy nas też po polsku. Ciężko nam, ale jakoś sobie radzimy. Również dzięki pomocy Polonii Iżej nam znieść sierocy los.

Przed Świątami Bożego Narodzenia odwiedzili nas ks. proboszcz Z. Czerniak i pan konsul R. Kowalski. Chciałabym serdecznie podziękować w imieniu naszej rodziny za pamięć i wsparcie finansowe. Ksiądz Proboszcz sprawił babci wielką radość, bo mogła wypowiadać się po polsku. Bóg zapłać.

Pięknym gestem było również

przekazanie nam przez Klub Rodzin Polsko-Węgierskich bonu i upominków.

Byliśmy szczęśliwi że są ludzie, którzy o nas pamiętają.

Dziękujemy im za to z całego serca.

**Klaudia z bratem
Krisztiánem i babcią**

Kedves Barátaink!

A Szent Adalbert Lengyel Egyesület szeretne őszinte köszönetet mondani a szervezetünk 1998-as működését anyagilag támogató 1% adófelajánlásokért. Ennek köszönhetően bankszámlánkra 231.825 Ft.-nyi összeg folyt be. Az előző évekhez hasonlóan ezt az összeget is társadalmi – karitatív célokra szeretnénk felhasználni, azaz: gyermekek és fiatalok nyári táboroztatására, a rászorultak támogatására, illetve a magyarországi lengyelség céljait szolgáló Lengyel Ház működési kiadásainak kiegészítésére.

A Lengyel Ház mindezidáig még nem részesült semmilyen anyagi támogatásban, így megőrzésének és működtetésének minden költségét az eddigiekben Egyesületünknek kellett előteremtenie. Ezzel együtt a ház, számos kulturális rendezvénynek adott otthont. A lengyel kormány és a kisebbségi önkormányzatok támogatásának köszönhetően három hónapra keresztül a házban láthattuk vendégül ukrainai árvízkarosult gyermekeket. E rendezvényünk egyben köszönetnyilvánítás is volt magyar barátainknak az 1997-es lengyelországi árvíz idején nyújtott segítségéért.

Most az egyház által jubileumi évként kihirdetett 2000. év előtt állunk. Ebben a számunkra különlegesen fontosnak számító évben is emlékezzünk meg azokról, akik rászorulnak segítségünkre.

Tagjaink és támogatóink bizalmát megköszönve, továbbra is számítunk mindannyiuk segítségére.

Kérjük adják tovább adószámunkat ismerőseik körében is: 18043341-142

Monárné – Sagun Zdzisława

U Babci jest słodko

Kiedy tata basem huknie,
kiedy mama cię ofuknie,
kiedy patrzą na człowieka okiem złym –
to do kogo człowiek stuka,
gdzie azylu sobie szuka,
to do kogo, to do kogo tak jak w dym?

U babci jest słodko,
świat pachnie szarlotką.
- No, proszę, zjedz jeszcze żdziebelko
I głowa do góry!
Odpędzę te chmury
i niebo odkurzę miotelką.

Nie ma jak babcia,
jak babcię Kocham –
bez babci byłby kiepski los.
Jak macie babcię,
to się nie trąpcie,
bo wam nie spadnie z głowy włos!

U babci jest słodko,
świat pachnie szarlotką,
a może chcesz placaka spróbować?
Popijasz herbatę
i słońce nad światem
już świeci jak złoty samowar.

Wszystkie wnuki, nawet duże,
nawet takie po maturze,
nawet takie z długą brodą aż po pas,
nich do babci lecą z kwiatkiem
i zaniosą na dokładkę
tę piosenkę, którą śpiewa każdy z nas.

Wanda Chotomska (ur. 1929 r.)

Czasami nudzą mnie codzienne sprawy i wtedy szukam nowych, innych. Coś w tym rodzaju, kiedy przemeblujemy swój pokój, aby mieć wrażenie, że mieszkamy w nowym.

Jeżeli chodzi o ilość babć, ja akurat nie trzymałem się tradycji, oznacza to, że mam aż trzy babcie. Oczywiście z wszystkimi trzema jestem spokrewniony. Jak to możliwe? Krótko przedstawię Państwu ten oto „problem”.

Babcia „A” - matka mojego ojca,

niej nie może istnieć ta Polska, którą lubię.

Babcia „C” - siostra Babci „B”, u której spędzałem prawie tak samo dużo czasu, jak i u drugiej. Byłem dla niej pierwszym wnukiem i takim pozostałem również teraz, kiedy ma już swoich „prawdziwych” wnuków. Bez niej też ciężko wyobrażam sobie tamtejszy świat... No cóż... Pewne miejsca stają się od tego dobre, że żyją tam dobrzy ludzie...

21 STYCZNIA – DZIEŃ BABCI

z nią spotykam się
niebawem rzadko, o
niej brakuje
danych...

Babcia „B”:
matka mojej mamy,
u której spędzałem
nieraz całe
miesiące, spotykam
się z nią 3 razy w
roku, mieszka w
Polsce i babcią
bardzo „spoko”.
Typ osoby, o której
myślałoby się, że
będzie żyć
wiecznie, bo bez

NAGYMAK NAPJÁRA

Néha untatnak a megszokott dolgok, s olyankor újakat keresek, másokat, mint a többi. Olyan ez, mint amikor az ember átrendezi a szobáját, csak azért, hogy az az érzése legyen, hogy egy új és jobb szobába költözött.

Én speciel a nagymamak számát illetően sem követtem a megszokott sémát, ugyanis nekem 3 nagymamám van. Ami érdekesebb, hogy mind a 3 „vérbeli” rokonom, mondhatni nagymamám. Hogy jön ez össze? Engedjék meg, hogy bemutassam rövid levezetését az említett kijelentésnek.

Nagymama A: az apai nagymama, akivel nagyon ritkán találkozom, az adatok személynéről igen-igen hiányosak...

Nagymama B: az anyai nagymamám, akinél volt, hogy hónapokot töltöttem. Évente kb. 3x találkozom vele, Lengyelországban lakik, és nagyon „laza” nagymama. Az a típus, akiről azt hinné az ember, hogy örökké fog élni, mert nélküle nem létezhet az a Lengyelország, amit én szeretek.

Nagymama C: Nagymama B testvére, akinél kiskoromban kb. ugyanannyi időt töltöttem, mint a másiknál. Én voltam számára az első unoka akkor is és most is, bár most már vannak neki is „igazi” unokái. Nélküle is nehezen tudom elképzelni az ottani világot... Hiába... Egy hely attól lesz jó, hogy jó emberek vannak ott.

Davva

Polonia Węgierska

Miesięcznik

a magyarországi lengyelek havilapja

A Polonia Węgierska
a Magyarországi Nemzeti
és Etnikai Kisebbségért
Közalapítvány pénzügyi
támogatásának köszönhetően
jelenik meg

Az Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat lapja

Szerkeszti: Szerkesztőbizottság
Felelős Kiadó: Országos Lengyel
Kisebbségi Önkormányzat

Tallér Nyomdaipari Kft.
Budapest

Bajka o Starym i Nowym Roku

O jednej porze,
raz do roku,
w zimowej nocy ciemnym mroku,
gdzieś
gdzie nie sięga ludzi wzrok,
schodzi się z rokiem rok.

Jeden jest wielki
z siwą brodą,
drugi jest mały
z buzią młodą,
czyli, by rzec innymi słowy:
jeden jest Stary,
drugi Nowy.

Gwiazdy
jak świece lśnią na niebie,
a oni stoją obok siebie,
coś sobie mówią, patrząc w oczy,
ale nikt nie wie, o czym.

Potem w ciemności słychać kroki...
To się rozchodzą oba roki.
W całkiem przeciwnie idą strony,
Stary,
Znużony i zmęczony,
Nowy,
o jasnych, złotych lokach,
wesoło sobie mkną w podskokach.

Po chwili
cichnie odgłos kroków
w zimowej nocy ciemnym mroku,
gwiazda za gwiazdą w górze gaśnie
i robi się na świetle jaśniej,
i znika czarnej nocy cień
i wstaje nowy, jasny dzień,
i budzisz się,
przecierasz wzrok
i witasz Nowy Rok.

Ludwik Jerzy Kern (ur. 1921 r.)

Mese az Ó és az Új Évről

Minden évben
Egy napon
Téli sötét alkonyon
Ott,
hová a szemünk nem lát
ott az évek váltják egymást.

Egyik öreg,
hó szakállú
Másik gyermek,
kerek arcú
Elég erre egy-egy szó:
Egyikük Új,
Másik Ó.

A csillagok,
mint a gyertyák úgy ragyognak
ők egymás mellett ácsorognak
szót váltanak, összenéznek,
Ki tudja, miről beszélnek.

Lépések hangja kél halkan
Elválnak az éjszakában,
Elindulnak két irányban
Az Ó év
fáradt lépésekkel
Az új
aranyos fürtökkel
fiatalos szökellésekkel.

Hamarosan
Hó fedi a lábnyomokat
Téli Sötét éjszakában,
Nem látni a csillagokat
Alkonyati félhomályban
Az éj árnyéka elszalad
Most megint egy új nap virrad
Felébredünk,
nyitjuk szemünk
egy Új Évet köszönhetünk.

Ludwik Jerzy Kern

ford.: Tóth Kinga

"Dzieci na sankach" - obraz W. Syczkowa (1909 r.)

